

Sygn. akt III CSK 134/17

POSTANOWIENIE

Dnia 5 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku J. K. i M. K.
przy uczestnictwie E. K., M. K., W. K., A. O. i Gminy Miejskiej K.
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 października 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 2 września 2016 r., sygn. akt [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
 - 2) oddala wniosek uczestniczki Gminy Miejskiej K.**
- o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy J. K. i M. K. złożyli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 2 września 2016 r. oddalającego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego [...] z dnia 24 lipca 2015 r., którym oddalono ich wniosek o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Celem skargi kasacyjnej jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rola nie polega zatem na korygowaniu ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. W ramach tzw. przedsądu Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należycie umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w sprawie, co uzasadnia przyjęcie skargi do rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania z uzasadnieniem jest oddzielną jednostką redakcyjną skargi kasacyjnej, uregulowaną w art. 398⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Nie wystarcza odwołanie się do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej, nawet jeżeli wskazano w nim tożsame argumenty (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16 - nie publ.). Wymaganie to uzasadnione jest okolicznością, że postanowienie w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania zapada podczas innego posiedzenia i w innym składzie niż rozpoznanie skargi kasacyjnej (art. 398¹⁰ zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

W niniejszej skardze oparto się na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Skarżący podnieśli, że w sprawie wystąpiło istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do pytania „czy własność nieruchomości może nabyć przez zasiedzenie osoba fizyczna, która objęła ją w posiadanie jako właściciel czasowy, przy czym prawo to zostało później przekształcone na mocy ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach, bez jej wiedzy i woli, w prawo użytkowania wieczystego”, przy czym chodzi o sytuację gdy prawo własności czasowej zostało ustanowione jedynie na części działek wydanych w posiadanie tej osoby. Wskazali także, że skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na uchybienia w zakresie interpretacji norm art. 336 k.c. w zw. z art. 140 k.c. oraz zastosowania art. 339 k.c. i art. 172 k.c. w zw. z art. 9 i 10 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie Kodeksu cywilnego, kwestionując dokonaną przez Sąd drugiej instancji ocenę odnośnie niespełnienia przez wnioskodawców przesłanki zasiedzenia prawa własności nieruchomości w postaci samoistnego posiadania.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12 - nie publ.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 - nie publ.). Wątpliwości muszą znajdować się w związku z rozstrzygnięciem sprawy wynikającym z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy bowiem postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów

stanu faktycznego sprawy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 - nie publ.). Kolejnym niezbędnym elementem uzasadnienia tej przesłanki jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, nie publ.), a także różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa, w tym również zajęcia przez samego skarżącego stanowiska co do rozstrzygnięcia sprawy oraz przyczyn wadliwości zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, nie publ.). Wymagania tego nie można zastąpić postawieniem samych pytań do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, nie publ.) Jednocześnie zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska w związku z przedstawionym problemem, a w przypadku istnienia rozstrzygnięcia problemu - nie zaszły żadne okoliczności faktyczne uzasadniające jego zmianę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5).

Przedstawiony wywód nie odpowiada powyższym wymaganiom, bowiem w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ani nie wskazano przepisów, na tle których wskazane kwestie się pojawiły, ani nie argumentacji jurystycznej świadczącej o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w świetle judykatury i piśmiennictwa. Ograniczono się niemal wyłącznie do postawienia pytania do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu oraz przedstawienia poglądu skarżących w tym zakresie. Nie można zatem uznać, że wykazano istotność przedstawionego zagadnienia prawnego. Ponadto należy zauważyć, że sformułowane przez skarżących zagadnienie dotyczy nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie przez osobę fizyczną, bez wiedzy której doszło do przekształcenia prawa własności czasowej w użytkowanie wieczyste, podczas gdy z ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Okręgowy wynika, że w przedmiotowej sprawie wnioskodawcy zdawali sobie sprawę z tego, że przysługująca do nieruchomości własność czasowa przekształcona została w użytkowanie wieczyste. Skonfrontowanie przedstawionego zagadnienia

z uzasadnieniem zaskarżonego rozstrzygnięcia prowadzi więc do wniosku, że oparte jest ono na zakwestionowaniu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia i przedstawieniu własnej interpretacji okoliczności faktycznych sprawy, odmiennych od ustaleń poczynionych przez sąd odwoławczy, co w myśl art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest niedopuszczalne.

Z kolei dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 - nie publ.). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna bez głębszej analizy przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Przy tym niezbędne jest wykazanie, że naruszenie spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym - jego zdaniem - Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią jurydyczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2013 r., I UK 214/13, nie publ.).

Skarga nie odpowiada powyższym wymaganiom, skarżący nie uzasadnili bowiem dostatecznie kwalifikowanego charakteru tego naruszenia ograniczając się w zasadzie do powołania w tej części wniosku na „czytelność” oraz „ciężar gatunkowy” zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej. Przedstawione wywody nie zawierają - w konfrontacji z motywami rozstrzygnięcia - przekonujących

argumentów, że zaskarżone postanowienie zostało wydane z naruszeniem wskazanych przepisów prawa, uzasadniającym oczywistą zasadność skargi w wyżej przedstawionym rozumieniu. W szczególności nie wykazano, że Sąd Okręgowy w kwalifikowanym stopniu naruszył wymienione przepisy dokonując oceny wykonywanego przez wnioskodawców i ich poprzedników prawnych władztwa nad nieruchomością pod kątem odróżnienia posiadania „jak użytkownik wieczysty” od posiadania „jak właściciel” (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2008 r., V CSK 146/08, nie publ.; z dnia 11 grudnia 2009 r., V CSK 183/09, nie publ.; z dnia 2 grudnia 2015 r., IV CSK 85/15, nie publ.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, a nie znajdując podstaw dla odstąpienia od zasady ponoszenia kosztów postępowania nieprocesowego przez strony we własnym zakresie rozstrzygnął o nich w oparciu o art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ oraz art. 391 § 1 k.p.c.